

Галдецька Ірина Григорівна,
професор кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ГРУПАХ З РІЗНИМ РІВНЕМ МОВЛЕННЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Згідно з вимогами діючих програм з іноземних мов для немовних закладів вищої освіти (ЗВО), головною метою вивчення іноземної мови у ЗВО є розвиток у здобувачів професійної комунікативної компетенції. Протягом навчання здобувачі мають досягти рівня B2 з англійської мови, що передбачає їх здатність спілкуватися у професійній сфері.

Досвід викладання іноземної мови за професійним спрямуванням переконує, що одним із чинників, який ускладнює підготовку та проведення практичних занять у немовних ЗВО, є різний і, як правило, низький рівень мовленнєвої підготовки.

Слід зазначити, що навчання іноземної мови у немовному ЗВО має свої особливості та потребує ретельного перегляду багатьох факторів, одним з яких є досвід викладання іноземної мови у різнорівневих групах. Такий досвід доводить, що ефективність заняття передовсім зумовлюється вмінням викладача залучити всіх здобувачів до активної участі на занятті. Викладачеві треба майстерно поєднувати два завдання роботи: підтримувати пізнавальну активність сильніших студентів і доступно подавати матеріал слабшим, тобто диференціювати процес навчання.

При плануванні практичних занять для різнорівневої групи викладач повинен урахувати потенційні труднощі, які можуть виникнути. Деякі з проблем, що можуть належати до них і перешкоджати ефективному навчанню, включають:

- мінімальний потенціал навчання. Викладач, у свою чергу, спрямовує свої зусилля на досягнення середнього рівня знань. Це призводить до відчуття незацікавленості серед "сильних" здобувачів та до важкості у процесі навчання серед "слабких". В результаті, низький рівень мотивації у обох категорій здобувачів перешкоджає досягненню належного результату;

- недостатність навчального матеріалу виявляється у тому, що підручники, зазвичай, призначені для конкретного рівня мови і не

мають достатньої варіативності. Вони не містять додаткових вправ, які дозволили б викладачеві застосовувати диференційований підхід. У зв'язку з цим викладачеві доводиться самотійно адаптувати матеріали, щоб зробити їх більш придатними для відповідних рівнів навчання;

- недостатність аудиторних годин є проблемою у ЗВО. Суворі часові рамки не дозволяють здобувачам просуватися з вивченням матеріалу відповідно до їхніх індивідуальних можливостей. Отримання реальних результатів у груповій роботі з різним рівнем підготовки вимагає більше часу, ніж у групі з однаковим рівнем;

- викладання іноземної мови професійного спрямування може викликати ряд складнощів. Викладач може відчувати себе не підготовленим для виявлення та коригування фахових помилок, що допускають здобувачі. Часто викладач не має спеціалізованого фахового досвіду в області, якою займається. Крім того, можуть виникати лінгвістичні, методологічні та дидактичні труднощі, пов'язані з особливостями перекладу текстів, що містять специфічну термінологію, яка не завжди зрозуміла викладачу;

- проблема оцінювання. Система, що існує, оцінює мовленнєві компетенції, але не дає змоги оцінити прогрес здобувача (проте саме він відображає інтенсивність роботи, сумлінність), отже, не заохочує інтенсивної роботи над подоланням недоліків у мовній підготовці.

Враховуючи ці труднощі, викладач може і повинен застосовувати спеціальні стратегії управління різнорівневою групою для максимального потенціалу навчання кожного.

Можливі шляхи подолання цих проблем:

- 1) налаштування (адаптація та модифікація) Різнорівневе навчання вимагає ґрунтовної підготовки викладача. Він має добре знати індивідуальні особливості здобувачів, уміло розподілити їх по групах, чітко продумувати власну педагогічну діяльність на занятті (зміст і структуру кожного заняття, систему контролю і перевірки результатів роботи;

- 2) групування студентів. Робота в мікрогрупах (чисельністю 4–5 здобувачів одного чи різних рівнів), в парах, індивідуально на декількох рівнях засвоєння у межах однієї групи;

- 3) диференціювання цілей, вимог, методів контролю та критеріїв оцінки. У практиці диференційованого викладання

надзвичайно важливим є вміння педагога застосувати поточне оцінювання студентів з урахуванням неоднакового вихідного рівня академічних знань;

4) дозування допомоги вчителя. Викладач має здійснювати допомогу різної міри, вміло використовувати засоби заохочення. Особливо важливою в процесі навчання студентів з початковою мовною підготовкою є психологічна підтримка викладача;

5) відбір різних за складністю завдань. Викладач має розробляти та застосовувати різнорівневі вправи для середніх, слабких і сильних здобувачів.

Різнорівневий підхід реалізує принцип внутрішньої диференціації навчання, однак головними його недоліками є те, що планування заняття вимагає багато часу та зусиль зі сторони викладача; ускладнюється процес забезпечення студентів матеріалами відповідного рівня; декілька груп студентів різних рівнів працюють одночасно та незалежно одна від одної з різними матеріалами, що ускладнює, а інколи робить неможливою повноцінну участь викладача на занятті.

Список використаних джерел:

1. Лаптінова Ю. Процес навчання англійської мови у групах з різним рівнем мовленнєвої підготовки. *Людинознавчі студії : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2017. Вип. 37. Педагогіка. С. 79 – 88

2. Колісник В.Ю. Методичні вказівки із застосування особистісно орієнтованого навчання іноземної мови за професійним спрямуванням на основі технології різнорівневого підходу. Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2015. 32 с

3. Горіна О., Сікорський П. Сутність та принципи диференційованого підходу в навчанні студентів. *Вища школа*. 2007. № 5. С. 55–63

4. Побережна Н. Формування іншомовної комунікативної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей. *Людинознавчі студії : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2014. Вип. 29. Частина 3. Педагогіка. С. 148–158